

ע"פ 1779/04/16 - מונדר בדיר, מוזהר בדיר נגד מדינת ישראל

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ע"פ 1779-04-16 בדיר (עציר) נ' מדינת ישראל
ע"פ 1864-04-16 בדיר נ' מדינת ישראל

בפני כבוד השופט יעקב שפסר, סג"נ, אב"ד
כבוד השופטת זהבה בוסתן
כבוד השופט ד"ד שמואל בורנשטיין
המערערים: 1. מונדר בדיר (עציר)
2. מוזהר בדיר

נגד
המשיבה: מדינת ישראל

פסק דין

פתח דבר

1. המערערים בערעור שבפנינו הורשעו יחדיו על ידי בית משפט השלום בפתח תקווה (כבוד הש' מימון-שעשוע) במסגרת ת"פ 42349-02-13 בעבירות על חוק מס ערך מוסף, התשל"ו-1975, פקודת מס הכנסה (נוסח חדש), התשכ"א-1961 וחוק העונשין התשל"ז-1977.
2. על המערער 1, מונדר בדיר, נגזר עונש של 6 וחצי שנות מאסר בפועל בגין האישומים הראשון והשני וחודשיים מאסר בפועל, בחופף, בגין האישום השלישי וכן הופעל בעניינו מאסר על תנאי של 8 חודשים, בחלקו במצטבר ובחלקו בחופף - כך שסך הכל הוטל עליו עונש מאסר בפועל של 7 שנים. כמו כן הוטלו על המערער 1 שלושה מאסרים מותנים - בני 18 חודשים, 8 חודשים ו-6 חודשים בתנאים המפורטים בגזר הדין וכן קנס בסך מיליון ₪ או שנה מאסר תמורתו.
3. על המערער 2, מוזהר בדיר, נגזר עונש של שנת מאסר בפועל, 8 חודשי מאסר על תנאי במשך 3 שנים לבל יעבור עבירה בה הורשע וכן קנס בסך 50,000 ש"ח או 4 חודשי מאסר תמורתו.
4. על פי הנטען בחלק הכללי לכתב האישום, בתקופה הרלוונטית היו המערער 1 והמערער 2 יחד עם הגב' מייס עתאמנה, הנאשמת עמם בכתב האישום (להלן: "מייס" או "הנאשמת 3"), מנהלים פעילים בנאשמת 4- חברת תזקיקים אנרגיה בע"מ שעיסוקיה בתחום הדלק (להלן: "החברה" או "הנאשמת 4").
5. כתב האישום המתוקן הכיל 3 אישומים ולפיהם בתקופה שבין מחצית שנת 2011 לבין תחילת 2013 פעל מונדר בתחכום רב ביחד עם מייס והמערער 2 במסגרת החברה לביצועה של תכנית עבריינית רבת היקף. על פי הנטען, שלושת הנאשמים הונו בצוותא חדא את רשויות המס, התחמקו מתשלומי מס ערך מוסף ומס הכנסה באמצעות כלילת חשבוניות פיקטיביות של ארבע חברות בסך 190 מיליון ₪ בספרי החברה כשסכום המע"מ בגין הינו מעל 26 מיליון ₪.

באישום השני, שהופנה נגד המערער 1, הנאשמת 3 והנאשמת 4, נטען כי לאחר שהחלה חקירה של רשות המסים לגבי עבירות אלה, בנאשמת 4 ובחברות נוספות הקשורות אליה מהן קיבלה את החשבוניות הפיקטיביות, יזם המערער 1 הוצאת תעודות משלוח פיקטיביות לפיהן נמכר הדלק, שנרכש לכאורה בחשבוניות הפיקטיביות, לחברת "דבי אנרגיה בע"מ" (להלן: "דבי") אשר לא שילמה עבורו ונמצאת בחוב של מעל מאה מיליון ש"ח לנאשמת 4. במסגרת קנוניה זו, הגישה הנאשמת 4, ביוזמתו של המערער 1, בקשת פירוק לחברת דבי על סמך החוב הנטען והכוזב. הבקשה נתמכה בתצהירים שקריים של הנאשמת 3 ושל גורם בחברת דבי.

באישום השלישי, הואשם המערער 1 בתקיפת עובדי ציבור ובהעלבת עובדי ציבור, ביחס להתנהגותו כלפי החוקרים במהלך מעצרו וחקירתו.

6. הנאשמים כפרו בעבירות המיוחסות להם. בתום הליך שמיעת הוכחות ממושך, הרשיע בית משפט קמא את המערער 1 בעבירות הנוגעות לשלושת האישומים, ואילו המערער 2 הורשע כמסייע למערער 1 בעבירות נשוא האישום הראשון (בית משפט קמא הרשיע אף את הנאשמת 3 ואת הנאשמת 4 בחלק מהעבירות).

7. יש לציין כי במסגרת הכרעת הדין קבע בית משפט קמא כי יש להפחית את סכומי החשבוניות הפיקטיביות נשוא האישום הראשון וזאת לאחר שהסתבר כי התבצעו גם עסקאות אמת בין החברה ובין ספקי הדלק. בית המשפט קבע כי יש להעמיד את סכום החשבוניות הפיקטיביות על סך של 124 מיליון ₪ וזאת בהתבסס על המיוחס למערערים באישום השני; נקבע כי מטרת הוצאת תעודת המשלוח הפיקטיבית והגשת הבקשה לפירוק חברת דבי נועדו לשמש כיסוי לחסר במלאי הדלק שנרכש, כביכול, על ידי החברה.

8. ערעורם של שני המערערים הופנה מלכתחילה כנגד הכרעת הדין, ולחילופין כנגד חומרת העונשים שהוטלו עליהם.

המשיבה טענה שיש לדחות את הערעורים על כל חלקיהם.

9. במהלך הדיון שהתקיים בפנינו ביום 3.11.2016 ולאור הערות בית המשפט, הסכימו המערערים לחזור בהם מהערעור על הכרעת הדין וביקשו להתמקד בערעור על גזר הדין.

גזר הדין של בית משפט קמא

10. בית משפט קמא קבע כי המערער 1 היה לאורך כל הדרך הרוח החיה בחברה, מי שהגה, יזם ותכנן את העבירות נשוא האישומים הראשון והשני, ואשר סחף אחריו את הנאשמים האחרים.

המערער 1 הינו בעל אינטליגנציה יוצאת דופן בחריפותה ואישיות כריזמטית אשר למרבה הצער נותבה לאפיקים פליימס. בית משפט קמא עמד על אופיו המניפולטיבי של המערער 1, שהפך אותו לגורם מניע ומנווט פעילותם של אחרים שפעלו בהנחייתו או בשידולו.

בית משפט קמא התייחס לעברו הפלילי העשיר של המערער 1, וציין כי הפרשה הנוכחית מהווה הסלמה בפעילותו העבריינית, בה שיתף את אחיו- המערער 2 ואת הנאשמת 3 בת זוגו באותה התקופה.

11. בית משפט קמא הבהיר כי העבירות פגעו במידה רבה בערכים המוגנים של שלטון החוק, השוויון בנשיאת

נטל המסים במדינה ותקינות הליכי המשפט, תוך ניהול הליך משפטי פיקטיבי מראשיתו והטעיית בית המשפט, שפעל על יסוד המצגים הכוזבים של הנאשמים במשך תקופה ממושכת.

12. בית משפט קמא לא מצא לנכון לחלק את העבירות נשוא האישום הראשון למספר אירועים עברייניים כמספר החברות שמהן רכש המערער 1 חשבוניות פיקטיביות, אלא ראה בו אירוע עברייני כולל ומתמשך אחד, וקבע את מתחם הענישה כנע בין ארבע לשבע שנות מאסר בפועל, בצירוף רכיבי ענישה נוספים. זאת, לנוכח התחכום והתכנון, ההיקף הכספי העצום, התמשכות העבירות על פני הזמן, ומעורבות חברות נוספות בפרשה המורכבת והמסועפת של סחר בחשבוניות פיקטיביות.

לעניין הרכיב הכספי, קבע בית המשפט קמא כי לאור ההיקף העצום של החשבוניות הפיקטיביות וגובה הנזק לקופה הציבורית, מתחם הענישה נע בין מאות אלפי שקלים חדשים לבין 2 מיליון שקלים חדשים.

באשר לעבירות נשוא האישום השני בו הורשע המערער 1, קבע בית המשפט קמא את מתחם הענישה כנע בין שנתיים לארבע שנות מאסר בפועל, בצירוף רכיבי ענישה נוספים.

13. בית משפט קמא קבע כי יש לגזור על המערער 1 עונש ברף הגבוה של המתחם, לאור חלקו הדומיננטי ביותר בתכנון וביצוע העבירות, תוך גרירת אחרים לביצוען, אי נטילת האחריות, העבר הפלילי המכביד בעבירות דומות, וההתרשמות כי המערער בחר לו את דרך המרמה וההונאה, והשמת רשויות החוק ללעג ולקלס, כדרך חיים והתנהלות שיטתית, תוך שההליכים המשפטיים הקודמים ועונשי המאסר הממושכים שריצה לא הרתיעוהו כלל.

14. בית משפט קמא התייחס לאי נטילת האחריות והעדר החרטה מצד המערער 1 כפי שבאו לידי ביטוי לא רק בניהול הליך ההוכחות הממושך, אלא גם בהעדר ההתחשבות שגילה כלפי אחיו המערער 2 ובת זוגו לשעבר הנאשמת 3, אשר הלכו אחריו ונגררו בעטיו לפרשה פלילית חמורה זו. בית המשפט קמא ציין כי נעשה ניסיון להביא את התיק לסיום בהסדר טיעון, אלא שהמערער 1 הכשיל ניסיונות אלה בזה אחר זה, ובכך לא נתן כל משקל לעובדה שהוא גורם נזק נוסף לשני מקורביו, שנאלצו אף הם להמשיך להתמודד עם האישומים החמורים נגדם.

15. לגבי האישום השלישי ציין בית המשפט קמא כי המערער 1 הורשע כבר בעבר בעבירות של הפרעה לעובד ציבור והעלבת עובד ציבור בקשר עם התנהגותו כלפי שוטרים במהלך הארכת מעצרו. בית המשפט קמא התחשב לקולא בתחושת חוסר האונים שלו, נוכח סירובם של החוקרים לאפשר לו שיחת טלפון עם סניגורו מבית המעצר כדי להיוועץ בו לגבי חוקיות החקירה, אלא שלצד זאת צוין כי המערער 1 הינו נאשם אינטליגנטי שיכל לסרב לדבר עד שיאופשר לו לשוחח עם עורך דינו, ובמקום זאת בחר לנהוג באלימות כלפי החוקרים.

בית משפט קמא קבע את מתחם הענישה בגין העבירה בנסיבותיה כנע בין מאסר על תנאי לבין מאסר בפועל של מספר חודשים ומצא לנכון במקרה דנן לגזור על המערער 1 עונש ברף הבינוני של המתחם.

16. בית משפט קמא לא מצא ממש בטענות המערער 1 כי הוא חפץ להשתלב בהליך שיקומי וכי הדבר נמנע ממנו עקב היותו עוור, וציין כי העובדה שהמערער 1 טען זאת בעבר בערעור על דחיית שחרורו על תנאי על ידי ועדת השחרורים אך לא מצא לנכון להשתלב בטיפול כלשהו לאחר שחרורו מהמאסר, מוכיחה כי מדובר

בטענות סרק.

17. בית משפט קמא הביא בחשבון את העובדה שהאישום השני הינו תולדת האישום הראשון וחפף את העונשים בגין אישומים אלה בחלקם. אף האישום השלישי, לאור נסיבותיו הייחודיות ובהיותו מקל באופן יחסי, נחפף לעונשים האחרים.

בית משפט קמא הפעיל מאסר על תנאי, אך לא מצא לנכון לחפוף אותו במלואו מאחר שהמערער 1 החל בביצוע העבירות בתיק זה בעודו נתון במאסר בגין שני תיקים ובה בעת שנגזר עליו המאסר המותנה שנועד להרתיעו.

18. לעניין הענישה הכספית, הדגיש בית המשפט קמא כי הוא לא שוכנע כי מצבו הכלכלי של המערער 1 אינו מאפשר לו לשלם קנס בסכום העומד בשיעור סביר ביחס להיקף הרווחים שהופקו בעבירות שביצע ולצד זאת התחשב בסכומים שחולטו בהסכמתו של המערער 1 מחשבוניתה של הנאשמת 4, בסך של מעל 2.5 מליון ש"ח.

19. בית משפט קמא התחשב לקולא בעובדה שהמערער 1 גדל בסביבה קשה מבחינה סוציו-אקונומית, ובעובדה כי הוא, כמו גם שניים מתוך שלושת אחיו (בהם המערער 2) הינם עיוורים מלידה, וציין כי יתכן שאלו גדל בתנאים אחרים, היו כישוריו השכליים הגבוהים ואישיותו הדומיננטית מוצאים להם כר פעולה בתחומים התורמים לחברה.

בית המשפט אף התחשב לקולא בקושי הכפול של המערער 1, ביחס לכל עצור ואסיר אחר שאינו עוור, לרצות את המאסר ולשהות תקופה ממושכת במעצר, כשהוא נתון לחסדיהם של כלואים אחרים העלולים לנצל לרעה את נכותו.

כן נזקפה לזכותו של המערער 1 תרומתו מכישוריו בתחום הסייבר למדינה בעניינים חסויים רבי חשיבות.

20. בעניין המערער 2, ציין בית משפט קמא כי הוא היה איש סוד ויד ימינו של המערער 1 וכי בין השניים היה שיתוף ויידוע מלא בכל הנוגע לנאשמת 4 והעסקאות הפיקטיביות שבוצעו בה עם מעורבים אחרים בפרשה, ביוזמת המערער 1 ותחת ניצוחו. עם זאת, חלקו הפעיל של המערער 2 בנאשמת 4 התבטא בעיקר בלוגיסטיקה של עסקאות רכישת ואספקת הדלק האמיתיות, כאשר ביחס להיבטים הפליליים והפיקטיביים של הפעילות, חלקו היה מינורי, כשלוחו ועושה דברו של המערער 1, ועל כן הורשע כמסייע. בית משפט קמא הדגיש כי בחלק לא מבוטל מתקופת ביצוע העבירות, היה המערער 1 במאסר, כך שהמערער 2 היה מי ששימש כזרועו המבצעת.

21. נוכח הפער הגדול בין חלקיהם של המערער 1 והמערער 2 בתכנון וביצוע העבירות נשוא האישום הראשון, ואי הכללתו של המערער 2 באישום השני, קבע בית משפט קמא כי אין מקום לגזור על המערער 2 עונש הנמצא באותה סקאלה של המערער 1.

22. נוכח חלקו הקטן של המערער 2 בביצוע העבירות נשוא האישום הראשון, נקבע מתחם הענישה לגביו כנע בין שמונה חודשי מאסר בפועל לשנתיים מאסר בפועל.

23. מבחינת הרכיב הכספי, הדגיש בית המשפט קמא כי לאור היקף העבירות מחד גיסא ומאידך חלקו הקטן,

יחסית לעבריו העיקרי, בתכנון ובביצוע, נע מתחם הענישה ביחס למערער 2 בין קנס בגובה עשרות אלפי ₪ לקנס בגובה מאות אלפי ₪.

24. בגזירת העונש בתוך המתחם התחשב בית משפט קמא בכך שיש לראות את המערער 2 כבעל עבר נקי, לנוכח התיישנות הרשעותיו שהן מהשנים 2002-2003, כאשר העבירות הרלוונטיות לתחום המרמה בוצעו כ-15 שנים לפני העבירות נשוא תיק זה.

25. בית משפט קמא ציין לקולא כי עד הסתבכות זו, נראה היה שהמערער 2 עלה על דרך הישר, וכי הוא היה פעיל חברתית וציבורית חרף מוגבלותו הקשה, ותרם תרומה משמעותית לקידום ילדים ונערים בעלי מוגבלויות בכפר קאסם. המערער 2 אף נישא והקים משפחה, וברי כי בהטלת מאסר בפועל יהיה כדי להקשות עליה.

26. לחומרא ציין בית משפט קמא כי על אף שהמערער 2 "נכווה ברותחין" על היגררותו לפלילים אחרי אחיו בעבר, הוא לא נרתע מלשלב עמו ידיים פעם נוספת בהיותו מודע לעבירות הפליליות המתבצעות על ידו.

27. עוד צוין לחומרא כי המערער 2 לא נטל אחריות ולא הביע חרטה על מעשיו, הגם שהובא בחשבון לקולא שאלמלא סירובו של המערער 1 להסדר הטיעון, היה עניינו של המערער 2 מסתיים זה מכבר, בין במחיקתו מכתב האישום במסגרת ההסדר ובין בעונש מקל, אלא שהמערער 2 לא היה חופשי בניהול הגנתו באופן עצמאי.

28. לאור כל האמור, החליט בית משפט קמא לגזור על המערער 2 עונש בחלקו האמצעי של המתחם.

טענות הצדדים לעניין גזר הדין

טענות המערער 1

29. שגה בית משפט קמא בהשיתו על המערער 1 עונש החורג ממתחם הענישה הראוי, כעולה מהפסיקה.
30. שגה בית משפט קמא משעה שזקף לחובת המערער עובדות שכלל לא הונחו בפניו, כגון חוות דעת המנתחת את אישיותו ומדברת על אופיו המניפולטיבי, שהוגשה במסגרת תיק אחר.
31. שגה בית המשפט קמא בהסתמכו על עובדות בכל הנוגע לתוכנם של הליכי הגישור שלא זו בלבד שאינן מדויקות, הינן אף חסויות על פי דין.
32. שגה בית משפט קמא בהטילו על המערער 1 את האחריות למעשיהם של המערער 2 ושל הנאשמת 3 שהם אנשים בוגרים ומשכילים, הן במישור של עצם ביצוע העבירות והן במישור של אי הגעה להסדר.
33. שגה בית משפט קמא בהתייחסו להחריגה כלפי המערער 1 בהשוואה לשותפיו. החלטת בית משפט קמא ביחס לעונשו של המערער 1 חורגת ממתחם הענישה הפנימי של התיק ופוגעת בתחושת הצדק.
34. שגה בית משפט קמא שלא נתן משקל לכך שהמערער 1 לא ניהל הליך סרק אלא הורשע באישום הראשון בסכום חשבוניות פיקטיביות הנמוך בכ-30% מהסכום בו הואשם.

35. שגה בית משפט קמא משלא נתן משקל מספיק לנסיבותיו האישיות של המערער 1 ובהן מוגבלותו, שמתעמים ברורים כליאתו קשה עליו פי כמה.

36. בית משפט קמא אף לא התחשב מספיק לקולא בתרומתו החסויה של המערער 1 למדינה.

טענות המערער 2

37. טעה בית משפט בקביעת מתחם העונש ההולם, שכן הוא אינו מתיישב עם הקביעה המייחסת למערער 2 חלק מינורי בביצוע העבירות.

38. בית משפט קמא קבע כי המערער 2 לא היה חופשי בניהול הגנתו ועם זאת בחר "להענישו" על כך שאחיו לא נעתר להסדר טיעון.

בית משפט קמא היה ער לכך שהעונש הראוי למערער לאור מעורבותו המינורית נע בין מחיקתו מכתב האישום לבין עונש מקל אחר, אולם דברים אלו לא באו לידי ביטוי בגזר הדין שהושת עליו.

39. העונש שהושת על המערער 2 חורג באופן קיצוני מרף הענישה המקובל בפסיקה.

40. שגה בית המשפט קמא כאשר לא לקח בחשבון בגזר דינו כל מרכיב שיקום. המערער 2 הינו אדם צעיר, נעדר עבירות קודמות בתחום המס וקיימת הצדקה ליתן לו הזדמנות לשקם עצמו וככל שהעונש יהיה קצר יותר כך סיכויי השיקום גבוהים יותר.

41. נסיבותיו האישיות המיוחדות של המערער 2 מחייבות את העונש הנמוך ביותר במתחם העונש ההולם.

בין נסיבותיו האישיות של המערער 2 ראוי לתת משקל מיוחד לאישיותו יוצאת הדופן כפי שהתבטאה בתרומתו הרבה למדינה ושהינו תורם מיוחדת ומשמעותי לקידום ילדים ונערים בעלי מוגבלויות בכפר קאסם.

במסגרת השיקולים להקלה בעונש יש לקחת בחשבון את העובדה כי המערער 2 הינו עיוור מלידה ובעל 100 אחוזי נכות, ואין חולק על כך שהמאסר עשוי לגרום לפגיעה קשה בו ובמיוחד מאחר שמדובר באדם שלא היה מעולם מאחורי סורג ובריח.

42. בית משפט קמא לא לקח בחשבון שניהול המשפט לא היה לריק שכן לבסוף סכום המס שבו הואשם המערער 2 הופחת בכ-30% והוא לא הורשע באישומים שיוחסו לו כמנהל פעיל ובביצוע עבירות באופן ישיר, אלא הורשע כמסייע באופן מינורי.

43. חלוף 4-5 שנים מאז ביצוע העבירות מצדיק הקלה בעונש. במקום לשקם את עצמו, הוא נאלץ להתרוצץ לאורך השנים בין בתי משפט לעורכי דין.

44. יומיים לאחר גזר הדין ניתנה החלטה לפיה מגזר הדין נשמת בטעות רכיב המאסר המותנה. לטענת המערער 2, יש פגם בהחלטת בית משפט קמא עת השית על המערער עונש מאסר על תנאי לאחר שכבר קם מכסאו, שכן הוספת עונש מאסר על תנאי הינו דבר מהותי, שיש בו כדי להשפיע על חייו של המערער 2 וחירותו, והוא אינו נכלל בגדר האפשרות לתיקון פסק דין לפי סעיף 81 לחוק בתי המשפט.

45. המערער 2 אינו מסוגל לשלם סך של 50,000 ש"ח ואין לו נכסים אותם ניתן לממש כדי לשלם את החוב.

טענות המשיבה

46. לאור העובדה שבית משפט קמא חפף למערער 1 חלק מהעונשים, הרי שהתוצאה הסופית הינה שהעונש שהושת על המערער 1 הינו סביר ואף מקל יחסית.

47. המערער 1 הוא זה שהתייחס להליכי הגישור במסגרת הדיון בבית משפט קמא.

48. הזיכוי החלקי של המערער 1, אף שמדובר בסכומים לא מבוטלים באופן אבסולוטי הוא עדיין "בטל בשישים" ביחס לסכום בו הורשע ואינו יכול להביא להקלה משמעותית בעונשו.

49. בית משפט קמא לקח בחשבון את נסיבותיו האישיות הקשות של המערער 1 ואף זקף לזכותו את תרומתו מתחום הסייבר בעניינים חסויים.

50. אף על המערער 2 הוטל עונש מקל מאוד ביחס לנסיבות.

51. בית משפט קמא התחשב במערער 2 מעל ומעבר, לקח בחשבון את חלקו המינורי ואת היגררותו אחר אחיו, המערער 1.

52. עוד התחשב בית משפט קמא במערער 2 בכך שראה בו כמי שעברו נקי, בשעה שהמרשם הפלילי הנמסר לבית המשפט איננו מתיישן.

53. לא ברורה הטענה בדבר חלופי הזמן ועינוי הדין, שכן מדובר בתיק שהתנהל באופן משביע רצון.

54. ברור כי השמטת המאסר המותנה מגזר הדין היא טעות מקרית, אשר ניתן היה לתקנה בהתאם לאמור בסעיף 81 לחוק בתי המשפט. מדובר בעונש צופה פני עתיד, אשר קשה להבין מדוע המערער 2 כה טרוד בו לאור טיעונו בדבר שיקום. בשונה מהוספת רכיב של מאסר, בעניינו המערער לא שינה מצבו לרעה.

55. המערער לא הציג כל אסמכתא בדבר מצבו הכלכלי הקשה.

56. לא אחת נקבע בפסיקה כי בעבירות מס הקנס הוא ממין העבירה ויש להטיל קנסות ניכרים על מנת שעברייני המס יידעו שעבירות אלה אינן משתלמות אף מן הבחינה הכלכלית.

דין והכרעה

57. אין צורך להכביר מילים בדבר החומרה הרבה שיש לייחס לעבירות מס. כפי שנאמר ברע"פ 512/04 אבו עביד ואח' נ' מדינת ישראל פ"ד נח(4) 381, 384 (2004):

"בית-משפט זה חזר והדגיש לאורך השנים את החומרה שבה יש להתייחס לעבריינות כלכלית, ועבריינות מס בכלל זה, נוכח תוצאותיה ההרסניות למשק ולכלכלה ולמרקם החברתי, ונוכח פגיעתה הקשה בערך השוויון בנשיאת נטל חובות המס הנדרש לצורך מימון צרכיה של החברה ולפעילותן התקינה של הרשויות הציבוריות.

עמוד 7

העבריינות הכלכלית, ועבריינות המס בכללה, איננה מסתכמת אך בגריעת כספים מקופת המדינה. היא פוגעת בתודעת האחריות המשותפת של אזרחי המדינה לנשיאה שוויונית בעול הכספי הנדרש לסיפוק צורכי החברה, ובתשתית האמון הנדרשת בין הציבור לבין השלטון האחראי לאכיפה שוויונית של גביית המס - פגיעה הנעשית לרוב באמצעי מירמה מתוחכמים, קשים לאיתור".

58. חומרה יתרה נודעת לעבירות מס כאשר הן כרוכות בפעילות שיטתית הנמשכת על פני תקופה ארוכה, המלווה בתכנון ובתחכום, וכאשר כתוצאה ממנה מועלמים כספי ציבור בהיקפים גדולים כפי שהיה במקרה שלפניו.

59. בית משפט קמא הביע עמדתו לגבי מעשי המערערים בגזר הדין. לדבריו, המדובר בפרשה חמורה של הונאת רשויות החוק בישראל, הן רשויות המס והן בית המשפט המחוזי, באמצעות ייצור מסמכים פיקטיביים והגשת תצהירים כוזבים, תוך גזילת סכומים של עשרות מיליוני ש"ח מהקופה הציבורית. העבירות שבוצעו הינן עבירות הפוגעות במידה רבה בערכים המוגנים של שלטון החוק, השוויון בנשיאת נטל המסים במדינה ותקינות הליכי המשפט, תוך ניהול הליך משפטי פיקטיבי מראשיתו והטעיית בית המשפט, שפעל על יסוד המצגים הכוזבים של הנאשמים במשך תקופה ממושכת.

60. דברים אלה מקובלים עלינו ומשקפים היטב את חומרת העבירות בהן הורשעו המערערים, המחייבים לפיכך להטיל בגינן עונש מכביד, כאשר יש להעדיף באופן מובהק שיקולי הרתעה על פני שיקולים אחרים.

61. בע"פ 6474/03 **מלכה נ' מדינת ישראל** פ"ד נח(3) 721, 727 (2004) נקבע בהתייחס לחומרתן של עבירות המס:

"עבירות המס הכלכליות הפכו בשנים האחרונות להיות רעה חולה, ומכאן שיש מקום ליתן לכך משקל בענישה מן הפן ההרתעתי. כך שבבוא בית-המשפט לגזור את דינו של אדם אשר הורשע בעבירות מסוג זה, לא ייתן משקל לנסיבות אישיות ולמצוקה כלכלית".

בדומה לכך נאמרו הדברים ברע"פ 2638/13 **עובדיה נ' מדינת ישראל** (28.4.2013):

"יש להתייחס לעבריינות המס בחומרת יתרה, הן לנוכח פגיעתה הישירה בכיס הציבורי, והן לנוכח פגיעתה העקיפה בכיסו של כל אזרח ואזרח. על יסוד גישה זו, הותוותה בפסיקה מדיניות ענישה, אשר לפיה יש לגזור את דינם של עברייני המס, תוך מתן עדיפות לשיקולי ההרתעה והגמול, ולבכרם על פני נסיבותיו האישיות של העבריין".

62. מכל האמור לעיל עולה שצדק בית משפט קמא כשקבע שחומרת העבירות שביצע המערער מצדיקה הטלת עונש מכביד.

63. לא היינו, אפוא, מתערבים בעונשים שנגזרו על המערערים אלמלא סברנו כי יש להתחשב בעובדה שהמערערים, בסופו של יום, חזרו בהם מהערעור, ובכך יש משום נטילת אחריות, למרות שמדובר בנטילת

אחריות מאוחרת (ראה ע"פ (מרכז) 541-02-15 ויקטור פרדילוב נ' מדינת ישראל (3.8.15)).

64. בהקשר זה יש אף להזכיר כי חזרתם של המערערים מהערעור על הכרעת הדין הייתה חרף הערות שונות שהערכנו במהלך הדיון אודות קשיים משפטיים שונים שמצאנו בפסק הדין, הן בכל הנוגע להפחתה בגובה סכומי החשבוניות הפיקטיביות שפורטו באישום הראשון, והן בהתייחס לחלק מהעדויות עליהן ביסס בית המשפט קמא את הכרעתו באישום זה. עם זאת, וכפי שצינו במהלך הדיון, קשיים אלה אמנם לא מצדיקים שינוי בהכרעת הדין, אך ראוי להביאם בחשבון בקביעת העונש.

65. לכך יש להוסיף את נסיבותיהם האישיות המיוחדות של המערערים. אמנם נקבע כי בעבירות מס יש להעדיף שיקולי הרתעה על פני שיקולים אישיים, אך נראה לנו כי נכותם של המערערים בהיותם עיוורים מלידה, והקושי הלא מבוטל בנשיאת מאסר במצב זה, ביחד עם תרומה מסוימת למדינה ולחברה, כפי שתואר בגזר דינו של בית משפט קמא, מצדיקים הקלת מה נוספת בעונשם.

66. ערים אנו לכלל לפיו התערבות ערכאת הערעור בגזר דינה של הערכאה הדיונית נעשית במשורה. ואולם, לאור השיקולים האמורים, מצאנו לנכון לקבל, אף אם באופן חלקי, את הערעור על גזר הדין באופן הבא:

על המערער 1 אנו מטילים עונש מאסר של 70 חודשים החל מיום מעצרו 28.1.13 ובניכוי ימי מעצרו לצרכי חקירה שקדמו לכך, וכן קנס בסך של 850,000 ₪ או 9 חודשי מאסר תמורתו.

על המערער 2 אנו מטילים עונש מאסר של 9 חודשים וקנס בסך 40,000 ₪ או 3 חודשי מאסר תמורתו.

יתר חלקי גזר הדין יוותרו בעינם.

ניתן היום, ט"ז חשוון תשע"ז, 17

נובמבר 2016, במעמד

הצדדים.

שמואל בורנשטיין, שופט

זהבה בוסתן, שופטת

יעקב שפסר, שופט, סג"נ-אב"ד